

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет (інститут) історії політології та національної безпеки
Кафедра національної безпеки

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «Правове забезпечення національної безпеки» підготовки бакалавра.

Розробник: Ірина ГРУШКО, доцент кафедри національної безпеки, кандидат юридичних наук

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми

доц. О. М. Дмитренко

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри національної безпеки, протокол № 6 від 10 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

доц. О. М. Дмитренко

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) (заочна) форма здобуття освіти		Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання <u>2</u> -й
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр 3-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
Мова навчання українська	Форма контролю: залік	

II. Інформація про викладача (-ів)

ППІ: Грушко Ірина Ігорівна

Науковий ступінь: кандидат юридичних наук

Посада: доцент кафедри національної безпеки

Контактна інформація: +380667969658, Hrushko.Iryna@vnu.edu.ua

Дні занять (<https://surl.li/ootqbq>).

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Правове забезпечення національної безпеки» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти бакалаврського рівня.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета полягає в формуванні у здобувачів освіти системи знань про законодавство у сфері національної безпеки й оборони України, його систему, завдання, принципи та конституційно-правові засади. Ця дисципліна має на меті підготувати фахівців, здатних аналізувати та впроваджувати норми законодавства для забезпечення національної безпеки України.

Поставлена мета обумовлює такі **основні завдання**:

- ознайомити студентів з взаємозв'язком права і національної безпеки України;
- розкрити систему нормативних актів, що регулюють правовідносини у сфері національної безпеки;
- охарактеризувати ключові положення Закону України “Про національну безпеку України”;
- проаналізувати систему демократичного цивільного контролю за сектором безпеки оборони України;
- проаналізувати особливі правові режими, пов'язані із забезпеченням національної безпеки і оборони України;
- охарактеризувати правові основи співробітництва України з НАТО;

- сформувати загальне уявлення про кримінально-правову відповідальність за злочини проти основ національної безпеки;
- дослідити міжнародно-правові гарантії державного суверенітету України

3. Soft skills:

- критичне та аналітичне правове мислення (здатність аналізувати норми законодавства у сфері національної безпеки, порівнювати вітчизняні правові моделі з міжнародними стандартами безпеки та оцінювати ефективність їх застосування в умовах сучасних загроз);
- навички професійної аргументації (вміння обґрунтовувати власну позицію щодо вдосконалення безпекового законодавства під час дискусій, дебатів та підготовки аналітичних записок чи проєктів нормативно-правових актів);
- робота з правовою інформацією (навички швидкого пошуку, відбору та критичного аналізу законів, підзаконних актів, стратегій національної безпеки та секретних документів (у межах доступу) для вирішення практичних завдань);
- навички роботи з інформацією (пошук, відбір, критичне осмислення джерел, нормативно-правових актів, історичних документів);
- етична відповідальність та дотримання академічної доброчесності;
- навички самоорганізації та управління часом (виконання самостійних і аналітичних завдань у визначені терміни);
- адаптивність і готовність до навчання впродовж життя (осмислення історичного досвіду для розуміння сучасних безпекових викликів);
- навички публічних виступів та презентації результатів досліджень.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Право та національна безпека: проблеми законодавчого забезпечення						
Тема 1. Право і національна безпека України	16	2	2	11	1	ДС+ РЗ/К/8
Тема 2. Система нормативних актів, що регулюють правовідносини у сфері національної безпеки	16	2	2	11	1	ДС+ РЗ/К/8
Тема 3. Концепція національної безпеки України	14		2	11	1	ДС+ РЗ/К/8
Тема 4. Закон України “Про національну безпеку України”: ключові положення	16	2	2	11	1	ДС+ РЗ/К/8
Тема 5. Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки і оборони України	14		2	11	1	ДС+ РЗ/К/8
Разом за модулем 1	76	6	10	55	5	40
Змістовий модуль 2 Право та національна безпека: проблеми правозастосування						
Тема 6. Кримінально-правова відповідальність за злочини		2	2	5		ДС+ РЗ/К/8

проти основ національної безпеки						
Тема 7. Правові основи співробітництва України з НАТО			2	5		ДС+ РЗ/К/8
Тема 8. Міжнародно-правові гарантії державного суверенітету України		2	2			ДС+ РЗ/К/8
Тема 9. Стратегії національної безпеки зарубіжних країн			2			ДС+ РЗ/К/8
Тема 10. Права людини і національна безпека			2			ДС+ РЗ/К/8
Разом за модулем 2	74	4	6	55	5	40
Види підсумкових робіт						Бал
Контрольна робота 1						10
Контрольна робота 2						10
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

1. Правове регулювання воєнної безпеки України.
2. Правове регулювання державної безпеки України.
3. Правове регулювання інформаційної безпеки України.
4. Правове регулювання транспортної безпеки України.
5. Правове регулювання енергетичної безпеки України.
6. Правове регулювання безпеки особи.
7. Правове регулювання та забезпечення екологічної безпеки України.
8. Нормативно-правове регулювання економічної безпеки України.
9. Правове забезпечення соціальної безпеки України.
10. Правове забезпечення демографічної безпеки України.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Здобувач має виконати у повному обсязі усі види діяльності із навчальної дисципліни «Соціокультурна безпека», бути присутніми на аудиторних заняттях. Якщо здобувач відсутній на занятті, він може надіслати виконане семінарське заняття у письмовому вигляді. Претендувати на максимальну кількість балів можна, якщо семінарське виконане у вигляді презентацій, використана нова актуальна наукова література, робота є авторською, без порушень авторських прав.

Освітній процес відповідає «Положенню про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» від 30.08.2023р. (<https://surl.lu/iidotx>). Семестровий залік виставляється за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених програмою (силабусом) навчальної дисципліни. При цьому здобувач повинен набрати не менше 60 балів.

Конфліктні ситуації вирішуються згідно Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<https://bit.ly/33MTIM>).

Згідно Положення про академічну мобільність здобувачів освіти (<https://bit.ly/3oMzMkk>), власне право неформальну освіту, здобувач може отримати найвищу кількість балів за певні теми, якщо взяв участь у тренінгу, конференції, науковому семінарі, проблемній групі та ін.

Здобувач вчасно здає усі види робіт. Викладач інформує про терміни здачі контрольних робіт.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- 1) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- 2) обов'язкове посилання на джерело інформації у разі використання, ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- 3) дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- 4) дотриманні принципів та положень Кодексу професійної етики;
- 5) надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень, джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо дедалайнів та перескладання

Поточний контроль за темами курсу здійснюється в рамках практичних занять, що проводяться згідно з розкладом.

Здобувач освіти має право повторно скласти поточний контроль за темою лише один раз.

Якщо тема передбачає надання здобувачем усної відповіді щодо питань плану теми, то здобувач освіти має право повторно скласти ту частину (ті частини) завдань, за які ним одержані бали нижче максимальних.

Зараховується найбільший результат, одержаний здобувачем освіти за результатами складання відповідної частини завдань або їх повторного складання.

Не допускається підвищення здобувачем балів, що отримуються в ході поточного контролю знань, шляхом зарахування балів за результатами лише усних відповідей.

Здобувач має право повторно скласти поточний контроль за темою шляхом виконання комплексного завдання у формі есе. Комплексне завдання у формі есе передбачає вивчення студентом відповідного питання плану за темою.

Есе повинно містити такі елементи: титульний аркуш із зазначенням відомостей про автора та теми; зміст (за необхідності), в якому викладається структура есе з наведенням сторінок розміщення його окремих частин; вступ (обсягом в 5 – 10 речень) в якому міститься обґрунтування актуальності питання і його постановка; основна частина обсягом 3 – 6 сторінок А4 (шрифт Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, усі поля – 2 см) в якій наводяться думки автори з порушення питання та їх аргументація; список використаних джерел (мінімум 5 праць наукового характеру), оформлений у відповідності з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Загальний обсяг есе разом зі списком використаних джерел 4 – 7 сторінок, не рахуючи

титульного аркуша.

Повторно виконати роботу, що проводиться в рамках підсумкового контролю, не можна. Здобувач освіти може виконати підсумкову роботу, якщо він її не виконував у відведений для цього час.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для всіх слухачів курсу у визначений деканатом час до дати, встановленої для повторного проведення заліку («перша, друга та третя відомості»).

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

V. Підсумковий контроль

Із вибіркових освітніх компонентів форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Семестровий залік виставляється за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених програмою (силабусом) навчальної дисципліни. При цьому здобувач повинен набрати не менше 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент може добрати бали на заліку, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, написати підсумковий тест тощо).

Повторне складання заліку, у разі отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється деканом факультету

Питання, що винесені на залік

1. Поняття та зміст нормативно-правового забезпечення національної безпеки.
2. Роль права в забезпеченні національної безпеки.
3. Методологія формування правового поля забезпечення національної безпеки України.
4. Завдання законодавства про національну безпеку.
5. Причини гальмування процесу формування нормативно-правового фундаменту забезпечення національної безпеки.
6. Принципи формування нормативно-правового поля забезпечення національної безпеки.
7. Засоби забезпечення законотворчої діяльності.
8. Модель ієрархічної системи нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини в сфері національної безпеки
9. Конституційно-правове регулювання національної безпеки.
10. Регулювання національної безпеки на рівні законів.
11. Регулювання національної безпеки на рівні підзаконних нормативно-правових актів.
12. Методологія формування Концепції національної безпеки України.
13. Історичні корені формування. Концепції національної безпеки України.
14. Поняття та зміст Концепції національної безпеки.
15. Класифікація Концепцій національної безпеки.
16. Основні підходи до формування доктрин національної безпеки.
17. Загальні положення Закону України «Про національну безпеку України».
18. Правова основа державної політики у сферах національної безпеки і оборони.
19. Принципи державної політики у сферах національної безпеки і оборони.
20. Фундаментальні національні інтереси України.

21. Загрози національній безпеці України та відповідні пріоритети державної політики у сферах національної безпеки і оборони.
22. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади
23. Дії, вчинені з метою зміни меж території або державного кордону на порушення порядку, встановленого Конституцією України.
24. Публічні заклики, розповсюдження матеріалів із закликами та публічні заперечення як злочини проти основ національної безпеки України.
25. Свобода вираження поглядів і національна безпека.
26. Колабораційна діяльність.
27. Посягання на життя державного чи громадського діяча і Диверсія.
28. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану.
29. Аналіз законодавчої бази України стосовно співробітництва з НАТО.
30. Документи двостороннього співробітництва.
31. Еволюція політичної думки щодо співробітництва України з НАТО.
32. Перспективи подальшого співробітництва та подальшого вступу України до НАТО.
33. Програма НАТО «Партнерство заради миру: запрошення».
34. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядер. зброї, підписаний 5 грудня 1994 у м. Будапешт.
35. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Пн.-атлант. договору, підписана 9 липня 1997 у Мадриді.
36. Стратегічна концепція НАТО від 24 квітня 1999 р.
37. Декларація про дотримання суверенітету, територ. цілісності і недоторканності кордонів держав-учасниць СНД від 15 квітня 1994 р.
38. Меморандум про підтримання миру і стабільності у СНД від 10 травня 1995 р.
39. Стратегія національної безпеки США 2. Управління національною безпекою в Китаї.
40. Політика національної безпеки Франції.
41. Державна стратегія національної безпеки Японії у XXI столітті.
42. Концепція національної безпеки Монголії.
43. Концепція національної безпеки Республіки Молдова.
44. Взаємозв'язок прав людини та національної безпеки
45. Обмеження прав людини за наявності легітимної мети, законності та пропорційності обмежень легітимній меті.
46. Права людини і національна безпека в контексті воєнного стану.
47. Міжнародні стандарти забезпечення прав людини у сфері національної безпеки
48. Роль конституційної юстиції в захисті прав людини.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перекладання)

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти спеціальностей «Медицина», «Стоматологія», «Фармація», «Терапія і реабілітація» з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
0–119	Незараховано (необхідне перекладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Богуцький П. П. Право національної безпеки та військове право. Сучасні виклики: навчальний посібник / П. П. Богуцький ; Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України». – Київ; Одеса : Фенікс, 2023. – 252 с.
2. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України: навчальний посібник: у 2-х ч.: Ч. I / В. А. Омельчук, М. П. Стрельбицький, С. Г. Гордієнко та ін.; за заг. ред. А. М. Кислого і М. П. Стрельбицького. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 304 с.
3. Основи стратегії національної безпеки та оборони держави : підруч. для використання у навч.-вихов. процесі / [О. П. Дузь-Квятченко та ін. ; за заг. ред. В. М. Телелима] ; Нац. ун-т оборони України ім. Івана Черняхівського, Каф. стратегії нац. безпеки та оборони. Вид. 3-тє, перероб. і допов. Київ : Вид. НУОУ ім. І. Черняхівського, 2015. 620 с.
4. Смолянюк В. Ф., Деменко О. Ф., Прибутько П. С. Основи національної безпеки України. Навчальний посібник. Київ : ПАЛИВОДА А.В., 2017. 140 с.
5. Франчук В. І. Теорія безпеки соціальних систем : підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. / І. І. Франчук. Львів; Одеса : Фенікс, 2020. 224 с.
6. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> .

7. Про оборону України : Закон України від 6 грудня 1991 р. № 1932-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12> .
8. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII. Відомості Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19> .
9. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України» : Указ Президента України від від 25 березня 2021 р. № 121/2021. № 555/2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#n8> .
10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 .
11. Північноатлантичний договір від 4 квітня 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_008 .
12. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду від 26 червня 1945 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010 .